

Jakob J. Kenda je človek presežkov, ki ima v življenju rad kakšen izziv. »Huhu, kako sem se nekajkrat zaplezal in enkrat sem se v zadnjem hipu ujel, da nisem zdrsnil v odmevajočo globino!« piše v svojem potopisnem romanu z ameriške Apalaške poti. Že pri desetih letih sta ga sestri, takrat študentki, vzeli s sabo na »kolesarski izlet« iz Gorenjske do Dubrovnika in nazaj. To je bila prva od njegovih »dolgi poti«, ki so mu verjetno prav zaradi te zlezle pod kožo.

Čeprav je kot publicist, urednik, pisatelj in prevajalec že po definiciji obsojen na ure in ure sedenja, je prav zares prvi Slovenec, ki je prehodil 3.500 kilometrov ameriške Apalaške poti. No, njemu se to ne zdi nič posebnega, to po njegovem zmore vsak. »Naši predniki so sedem milijonov let vsak dan zaradi iskanja hrane prehodili od 10 do 15 kilometrov, kar na leto znese precej več od dolžine Apalaške poti. V procesu evolucije smo se torej dobresedno razvili za premagovanje takšnih razdalj in tak krepki sprehod nam zato tudi tako dobro dene na toliko načinov,« pravi.

Prva transverzala na svetu

Pa vendar je tradicija pravih sodobnih transverzal, ki naj bi pohodniku vzele vsaj dva meseca hoje, razmeroma mlada. Letos namreč mineva ravno sto let, odkar je Benton MacKaye objavil članek z naslovom An Appalachian Trail: A Project in Regional Planning (Apalaška pot: projekt regijskega načrtovanja) in z njim postavil temelje za trasiranje Apalaške poti skozi gozdove narodnih in državnih parkov ob vzhodni obali Severne Amerike za pot, ki vodi skozi 14 ameriških zveznih držav. A takšna zamisel je lahko zrasla le na temeljih ameriške filozofske šole iz obdobja romantike, transcendentalistov, kot sta bila Ralph Waldo Emerson, avtor Narave, in Henry David Thoreau, avtor Waldna ali Življenja v gozdu. Ta in drugi predstavniki transcendentalistov so sprožili nastanek naravovarstvenega in drugih gibanj, navdušenih nad naravo, vključno z ameriškim planinstvom, ki je nato prek MacKaya udeležilo eno najbolj opevanih zamisli transcendentalistov: prvo pravo sodobno planinsko transverzalo, Apalaško pot.

Območje, ki ga prečka Apalaška pot, se je Jakobu J. Kendi zdelo zanimivo tudi zato, ker gre pot prek tako imenovane resnične Amerike: tu srečaš

SPECIALEC

VISOKA PESEM NA AMERIŠKI APALAŠKI POTI

JAKOB J. KENDA, PUBLICIST,
UREDNIK, PISATELJ,
PREVAJALEC – IN TUDI POPOTNIK
PO TRANSVERZALAH

SMILJA ŠTRAUS

pohodnike in domačine vseh družbenih slojev in vseh mogočih prepričanj. »To zna biti res pestro,« pripomni. Čeprav je bil Jakobov namen predvsem zgojiti »iti, hoditi«, se naužiti gozda in zvezd, je bila njegova ekspedicija tudi resen študij ameriške kulture in načina bivanja, ki je tako močno zaznamoval vse in postavil temelje svetovnega kapitalističnega reda, kakršnega poznamo danes. In zakaj so se potem prav Američani tako zagnali v Apalače, da bi doživeli nekakšno duhovno preobrazbo, razsvetljenje, katarzo, odklop, vprašam. »Prav zato,« se namuzne Kenda.

Od režije do veterine

Jakob se je v najstniških letih odločil za naravoslovno-matematično smer na jeseniški gimnaziji, da bi imel pozneje več izbire. Ob maturi je tako tehtal med študijem režije, primerjalne književnosti in veterine. Kot najzanesljivejša glede prihodkov in zaposlitve tudi na kakšnem visokem uradniškem mestu v Bruslju je bila veterina, zanj so mu ponujali celo štipendijo, potem pa se je vendar raje odločil za svojo ljubezen do knjig.

OSEBNI ARHIV

Jakob J. Kenda je doktor znanosti s področja literarnih ved, specializiran za fantazijsko literaturo, ki jo je proučil do obisti, da je lahko prevedel Harryja Potterja, po čemer ga pozna tudi širša javnost. Ljudje mislijo, da je prevajanje mladinske književnosti preprosto, v resnici pa gre za eno najzahtevnejših prevajalskih preizkušenj. Med prevajanjem, še sploh takšnega epohalnega, obsežnega in strukturiranega dela, in 3.500 kilometri ameriške divjine z opremo za taborjenje v nahrbtniku in nekajdnevnimi zalogami hrane pravzaprav ni toliko razlik. Oboje zahteva veliko predanosti in navora, toliko, da prehaja v duhovno preizkušnjo, tako globoko se lahko zazreš vase. »To je tisti stik, o katerem so govorili transcendentalisti, stanje, ko si poln življenjskih sokov, ko se vidiš z vseh zornih kotov natanko takšnega, kakršen si, ker si se pravzaprav povsem ločil od sebe,« poskuša Kenda pojasniti ta vidik pohoda po prvi transverzali.

Priznam, po prvih prebranih straneh sem mislila, da Apalaška pot ne bo literarna mojstrovina, kot so Poti, Živa gora, Saturnovi prstani ali Popo-

tovanje z oslico čez Sevene, potopisni romani, ki sem jih brala zadnje mesece. Potem pa me je Jakob povsem začaral, najprej s svojo naklonjenostjo do pohodnih tovarišev in tolerančnim kompasom ter nato z lahkotnim nizanjem življenjskih spoznanj, ki si jih preprosto moraš podčrtati, ker se ti zdijo tako pomembna. Nazadnje sem začela že prav zavlačevati branje, vrstili so se imenitni opisi narave, čustev in vseh drugih strasti, ki se človeku zgodijo na poti, da bi še malo raztegnila bralski užitek, vmes pa sem si označevala, katere odlomke moram nujno prebrati naglas, tako kot sem včasih recitirala Visoko pesem ali moj najljubši Sonet številka 130 Williama Shakespeara. A ta romaneskni prvenec ni zastonj pobral za cel pehar nagrad. »Na poti sem vse bolj imel občutek, da imam dejansko nekaj povedati, in to se mi je s pisanjem tudi potrdilo,« pove Kenda. Knjigo je izdal v samozaložbi in doslej prodal že tri tisoč izvodov, kar je za razmere v našem založništvu izvrsten dosežek, pripravljen pa ima tudi angleški prevod dela romana, s katerim išče založnike v drugih deželah.

»»

Jakob J. Kenda na Apalaški poti – skalna polica McAfee Knob v Virginiji

►

OSEBNI ARHIV

» Transverzala: 1.200 kilometrov po Sloveniji

»Vse najboljše transverzale po svetu imajo tudi to dragoceno lastnost, da so namenjene vsem,« pravi Kenda, »stara polovica slovenske transverzale pa gre nekajkrat po zelo zahtevnih poteh, ki jih nikakor ne zmorejo vsi.« Na teh odsekih je tako vzpostavil tudi variante, ki so ali zahtevne ali pa primerne za pohodnike, ki so jim pri srcu manj zahtevne poti.

Vendar njegov cilj ni bil zgolj uživati v preproščeni pohodniškega življenja in raziskati »resnično Ameriko«. Za vsak upoštevanja vreden projekt je po njegovem pač nujen cel niz izvrstnih razlogov in tega pohoda se je lotil tudi zato, da bi proučil, kaj je bistveno za prvo izmed vseh transverzal, po kateri so se nato vede ali nevede zgledevale vse druge po svetu.

Te ugotovitve je namreč želel prenesti na domači teren, saj je bila tudi naša Transverzala v petdesetih letih prejšnjega stoletja predlagana kot prava tovrstna dolga pot in celo unikatna med njimi. Kajti ne le, da bi povprečnemu planincu vzela okoli dva meseca in bi bila dovolj dolga, da bi se v njem odvili vsi tako dragoceni procesi, značilni za takšne poti, zamisel mariborskega markacista Ivana Šumljaka za Transverzalo je bila izvrstna tudi zato, ker je na tako majhnem območju, kot je Slovenija, sploh omogočala tako dolgo pot: Transverzala je lahko namreč imela takšno dolžino, ker je bila predlagana kot unikatna krožna, zaobjela bi ves slovenski planinski svet. A takšne Transver-

TRANSVERZALA. SLOVENSKA, PLANINSKA.

» Naša Transverzala, če bo le dovolj zanimanja, bo imela tudi prvo slovensko vodniško aplikacijo za pametne telefone.

zale, ki bi bila zaradi svoje posebne oblike še bolj povezovalna, kar bi narodu s stoletja trajajočim notranjim razdorom prišlo še kako prav, nismo zmogli spraviti skupaj: tudi zaradi omenjenega razdora jim je uspelo v petdesetih letih vzpostaviti samo severno in zahodno četrtino, kajti sploh čez Kočevsko ji takratna oblast menda nikakor ni pustila iti.

Ko je Kenda delal pri projektu prave in unikatno krožne slovenske Transverzale, se je izkazalo, da je tudi obstoječo polovico treba v marsikaterem pogledu dodelati. »Vse najboljše transverzale po svetu imajo, recimo, tudi to dragoceno lastnost, da so namenjene vsem,« pravi Kenda, »stara polovica naše Transverzale pa gre nekajkrat po zelo zahtevnih poteh, ki jih nikakor ne zmorejo vsi.« Na teh odsekih je tako vzpostavil tudi variante, ki so ali zahtevne ali pa primerne za pohodnike, ki so jim pri srcu manj zahtevne poti. Pomembne so tudi njegove druge dodelave nekdanje polovice, tako dostopne poti iz vseh večjih slovenskih urbanih središč. »Prav mestnim srajcam so takšne poti najbolj potrebne, od tod tudi navada vzpostavljanja takšnih pristopov na najbolj znanih transverzalah.«

A predvsem je moral po obstoječih označenih planinskih poteh vzpostaviti traso manjkajoče polovice in jo prehoditi, da bi mu lahko sledili tudi drugi in da bi dokazal, da je to povsem mogoče. Kot dodaten dokaz sta mu polovico kroga, celo najbolj divji del med Snežnikom in Mirno goro nad Belo krajino, delala družbo njegova otroka v zgodnjih najstniških letih. »To je bila res lepa izkušnja,« se zadovoljno spominja, »malo je tako krasnega kot pohod, na katerem ste še posebej ob večerih sredi tistih krasnih globin našega gozdnatega sredogorja samo ti, tvoja otroka in taborni ogenj.«

In nazadnje je v prid popularizacije poti napisal še en potopisni roman Transverzala, ki ga skupaj z osnovnimi podatki o poti in interaktivnim zemljevidom ponuja na spletni strani www.transverzala.si. Sodeč po prodajnih številkah – v borih treh mesecih je prodal tisoč izvodov – poti kaže zelo dobro. A dokončno naj bi jo postavil na noge z načrtovanim vodnikom v knjižni in sodobnejši obliki. Transverzala, če bo le dovolj zanimanja, bo imela tudi prvo slovensko vodniško aplikacijo za pametne telefone.